

Warszawa, 16-06-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.7006.1.2024.JRO

**Pan
Dariusz Klimczak
Minister Infrastruktury
ePUAP**

Szanowny Panie Ministrze,

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych zwróciło się do mnie z prośbą o interwencję w sprawie doprecyzowania przepisów prawa regulujących zasady stosowania Polskich Norm.

Status prawny Polskich Norm jest niejednoznaczny. Z jednej strony nie stanowią one źródła powszechnie obowiązującego prawa (*a contrario* z art. 87 ust. 1 Konstytucji), z drugiej są one przywoływane w rozporządzeniach, które już z pewnością stanowią źródło powszechnie obowiązującego prawa. Przykładem takiego aktu prawnego jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 2 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich

usytuowanie (dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych budynków)¹, wydane na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane². Zgodnie z Prawem budowlanym, obiekt budowlany jako całość oraz jego poszczególne części, wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej (art. 5 ust. 1 ustawy). Z kolei do przepisów techniczno-budowlanych zalicza się warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane i ich usytuowanie (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane). Jak wskazano wyżej, warunki te zostały określone w powołanym rozporządzeniu, które w wielu miejscach zawiera odesłania do Polskich Norm. Przywołane Polskie Normy są wymienione w załącznikach do rozporządzenia, ale jedynie z numeru i z tytułu, a nie z ich treści.

W ustawie z 12 września 2002 r. o normalizacji³ wskazano wprost, że stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne (art. 5 ust. 4 ustawy), jednocześnie zaznaczając, że Polskie Normy mogą być powoływane w przepisach prawnych po ich opublikowaniu w języku polskim (art. 5 ust. 4 ustawy). Polskie Normy nie są podawane do publicznej wiadomości, traktowane są jako utwór literacki podlegający ochronie w ramach prawa autorskiego (art. 5 ust. 5 ustawy o normalizacji), z którymi osoba zainteresowana może się zapoznać pod warunkiem uiszczenia odpowiedniej opłaty.

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225 ze zm. Dla przykładu, zgodnie z § 40 ust. 10 rozporządzenia „Wypożyczenie placu zabaw dla dzieci oraz jego nawierzchnia **spełnia wymagania określone w Polskich Normach** dotyczących wyposażenia placów zabaw i nawierzchni”; zgodnie z § 98 ust. 2 rozporządzenia „Pomieszczenia techniczne i gospodarcze **powinny być wyposażone** w instalacje i urządzenia elektryczne dostosowane do ich przeznaczenia, **zgodnie z wymaganiami Polskich Norm** dotyczących tych instalacji i urządzeń”, zaś zgodnie z § 113 ust. 4 rozporządzenia „Instalacja wodociągowa powinna być zaprojektowana i wykonana w sposób zapewniający zaopatrzenie w wodę budynku, zgodnie z jego przeznaczeniem, oraz **spełniać wymagania określone w Polskiej Normie** dotyczącej projektowania instalacji wodociągowych”.

² Dz. U. z 2025 r. poz. 418.

³ Dz.U. z 2015 r. poz. 1483.

W związku z tym rodzi się pytanie, czy przepis rozporządzenia odsyłający do określonej Polskiej Normy należy rozumieć jako adresowany do pracowników budowlanych, inwestorów, inżynierów i innych obywateli nakaz postępowania w zgodzie z daną Polską Normą.

Odpowiedź przecząca stawiałaby pod znakiem zapytania racjonalność prawodawcy, który ustanawia przepisy rozporządzenia, nie oczekując ich przestrzegania. Jeśli bowiem obywatel nie jest związany Polską Normą, do której odsyła rozporządzenie, to logicznie oznacza to, że odesłanie do Polskiej Normy jest zbędne⁴.

Z kolei odpowiedź twierdząca świadczyłaby o niezgodności przepisów wspomnianego rozporządzenia z art. 88 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. Niezgodność z art. 88 ust. 1 Konstytucji polegałaby na związaniu jednostek normami prawnymi wywodzonych częściowo z opublikowanych przepisów, a częściowo z niepublikowanych Polskich Norm – tymczasem niedopuszczalne jest stosowanie przez organy administracji publicznej przepisów nieogłoszonych⁵. Samo rozporządzenie w sprawie warunków technicznych budynków zostało co prawda ogłoszone w Dzienniku Ustaw, ale niemożliwe wydaje się dochowanie określonych w nim wymagań bez zapoznania się z treścią Polskich Norm, które ogłoszone nie zostały. Teoretycznie jednostka może się zapoznać z daną Polską Normą pod warunkiem uiszczenia opłaty, ale nie powinna ona być pobierana, gdy zapoznanie się z Polską Normą jest konieczne dla wypełnienia nałożonego przez prawo obowiązku. Z kolei niezgodność z art. 2 Konstytucji polegałaby na naruszeniu zasady zaufania obywatela do państwa, z której

---

⁴ Ewentualnie, racjonalizacją takiego rozwiązania (odesłania przez prawodawcę do Polskich Norm bez obowiązku ich stosowania), byłoby przyjęcie, że celem prawodawcy było raczej upowszechnienie opracowanych przez gremia eksperckie norm o charakterze technicznym i wskazanie na nie, jako odzwierciedlające aktualny stan wiedzy technicznej, nie wykluczając możliwości stosowania innych norm, tak długo jak pozostają one w zgodzie z zasadami wiedzy technicznej, tak np. wyrok NSA z 27 marca 2019 r., II OSK 1214/17. Por. jednak wyrok NSA z dnia 10 kwietnia 2019 r., sygn. akt II OSK 1486/17 dotyczący implementacji parametrów określone w Polskich Normach do regulacji prawnych.

⁵ M. Wiącek, uw. z nb. 22 do art. 88, w: M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87–243*, Legalis 2016.

wynika między innymi nakaz zapewnienia jednostce możliwości postępowania przy pełnej znajomości przesłanek działania organów władzy publicznej i ich konsekwencji⁶ – co w przypadku rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków nie ma miejsca, bo pracownicy budowlani, inżynierowie czy inwestorzy nie mają obecnie pewności, czy są związani treścią Polskich Norm, czy też nie.

Należy podkreślić, że omawiane zagadnienie dotyczy nie tylko specjalistów w danej branży, lecz całego społeczeństwa. Zmiany legislacyjne na przestrzeni ostatnich lat spowodowały bowiem, że adresatami specjalistycznych aktów prawnych z zakresu budownictwa stały się nie tylko osoby fachowo zajmujące się budową budynków, ale także zwykli obywatele. Przykładowo inwestor budynku o powierzchni zabudowy do 70 m² został od 3 stycznia 2022 r. upoważniony do prowadzenia budowy bez kierownika posiadającego uprawnienia budowlane, ale jednocześnie musi on przedłożyć oświadczenie o zgodności wykonania budynku z projektem budowlanym oraz przepisami techniczno-budowlanymi (art. 57 ust. 1b pkt 2 ustawy Prawo budowlane), do których zalicza się wspomniane rozporządzenie w sprawie warunków technicznych budynków. Złożenie fałszywego oświadczenia może potem skutkować między innymi odmową wydania przez organ nadzoru budowlanego pozwolenia na użytkowanie obiektu (art. 59 ust. 5 Prawa budowlanego), a także karą grzywny (art. 93 pkt 14 Prawa budowlanego).

Projektowanie, budowa i przebudowa budynków stanowi formę korzystania z konstytucyjnych praw ekonomicznych (art. 64 ust. 1 i art. 22 Konstytucji RP). Niejasność stanu prawnego powoduje, że korzystanie z tych praw jest utrudnione, bo nawet obywatel działający w dobrej wierze, pragnący wznieść na swoim gruncie budynek zgodnie z przepisami prawa, nie ma pewności, jaki jest zakres jego obowiązków.

---

⁶ Wyroki TK z: 14 czerwca 2000 r., P 3/00; 10 kwietnia 2001 r., U 7/00; 5 listopada 2002 r., P 7/01; 15 lutego 2005 r., K 48/04; 29 listopada 2006 r., SK 51/06; 13 grudnia 2011 r., K 33/08; 8 stycznia 2013 r., K 18/10, 4 czerwca 2013 r., P 43/11.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich⁷, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w sprawie, w szczególności zaś wskazanie, czy Polskie Normy, do których odsyła rozporządzenie w sprawie warunków technicznych budynków, w ocenie Pana Ministra, są wiążące dla obywateli, a jeśli tak, to z jakimi konsekwencjami administracyjno-prawnymi i wykroczeniowymi obywatel musi się liczyć w razie zaprojektowania, budowy lub przebudowy budynku w sposób niezgodny z Polską Normą, do której odsyła dany przepis wspomnianego rozporządzenia. Jeżeli w ocenie Pana Ministra Polskie Normy nie mają takiego charakteru, będę wdzięczny za wskazanie uzasadnienia zamieszczenia odesłań do Polskich Norm w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych budynków.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

---

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.